

VERHUIZING

Omroep Venlo in
industrieel erfgoed

ONDERZOEK

Heeft de lokale
waakhond nog tanden?

ANNIKO VAN SANTEN

"Lokale omroep beste
leerschool die er is"

Interlokaal

NUMMER 6 // OKTOBER 2013 // JAARGANG 2

EEN UITGAVE VAN OLON

MARTIJN VROOM KAN VOORUIT

COLLECTIEVE AMBITIE
KRIJGT INSTEMMING

Omroep Venlo verhuist naar monumentaal nieuw onderkomen

Industrieel erfgoed aan de Maas

Waar eens periscopen voor duikboten werden gemaakt, huist nu de Lokale Omroep van het Jaar 2013. Sinds half juli verzorgt Omroep Venlo haar uitzendingen vanuit het prachtige Nedinsco-gebouw in Venlo. Compleet met uitzicht over de Maas.

Inmiddels zijn alle dozen uitgepakt, alleen de kapstok ontbreekt nog. Verder is Omroep Venlo weer helemaal op oorlogsterkte na een ingrijpende verbouwing van het nieuwe pand en de aansluitende verhuizing. Half september hield de omroep een open dag voor partners, sponsors, adverteerders en natuurlijk ook kijkers en relaties; in totaal kwamen bijna tweeduizend mensen een kijkje nemen in de spectaculaire nieuwe behuizing van hun lokale omroep. En spectaculair is het gerenoveerde Nedinsco-gebouw zeker. Het is een gebouw met een bewegende geschiedenis: in 1928 werd het betrokken door Nedinsco, de Nederlandse Instrumenten Compagnie, opgericht door de Duitse firma Carl Zeiss Jena. Het prachtige bouwwerk aan de Maas, opgetrokken in Bauhausstijl, was de plek

waar duikbootperiscopen, afstandmeters en seinlampen werden vervaardigd. Het torengebouw werd gebruikt om optische instrumenten te richten, voor de ijking van grotere meetafstanden maakte men slim gebruik van de vele kerktorens van Venlo. In de Tweede Wereldoorlog werd de fabriek – op de toren na – verwoest door een verdwaalde bom, maar na de oorlog in dezelfde stijl weer opgebouwd.

RIJKSMONUMENT

Medio 2011 is Woningstichting Woonwenz gestart met de restauratie van de Nedinscofabriek, met de uitdrukkelijke wens er een mediacomplex in te realiseren. Hoog op het lijstje van gewenste huurders: Omroep Venlo. “Dat was voor ons natuurlijk een prachtige kans”, vertelt Ruud Stikkelbroeck, hoofdredacteur en

directeur faciliteiten van Omroep Venlo. “Als andere huurders zitten hier onder meer het regiokantoor Noord-Limburg van L1 en het bedrijf Media Creations; allemaal partijen waarmee we in de toekomst kunnen samenwerken. Op de bovenste verdieping komt bovendien een restaurant, wat natuurlijk een mooie opnamelocatie kan worden. Als lokale omroep willen wij zo zichtbaar mogelijk zijn in Venlo, mensen moeten bij ons binnen kunnen lopen. Daarom is dit voor ons een droomlocatie. Omdat we terecht kwamen in een nieuw gebouw, kregen we de kans onze technische infrastructuur in te richten zoals we zelf wilden. We hebben stevig geïnvesteerd en vrijwel alles kunnen vernieuwen, tot aan onze camera's toe. Dat kon omdat de gemeente Venlo en Woonwenz onze verhuizing grotendeels mogelijk hebben gemaakt. Nu zitten we met gloednieuwe techniek in een prachtig gerenoveerd gebouw, dat als industrieel erfgoed zelfs een Rijksmonument is. Een geweldige plek om te werken!” ☺

Op de cover

Op 21 september stond de Algemene Ledenvergadering van de OLON op het programma. De belangrijkste agendapunten betroffen het ingrijpende verandertraject dat de lokale omroepen te wachten staat. Tot grote tevredenheid van voorzitter Martijn Vroom ging de vergadering daar bijna unaniem mee akkoord.

INTERLOKAAL #06
OKTOBER 2013

03

Column

Definitieve route bepaald

De leden van de OLON hebben tijdens de recente ledenvergadering een aantal historische keuzes gemaakt. De stap naar een nieuwe structuur is gezet. En naast het instemmen met een eigen ledenbijdrage aan het veranderprogramma, definieerden we ook de uitleg van de term 'lokaal, toereikend media-aanbod'.

Een tekst uit de Mediawet, waarover al jarenlang wordt gesteggeld. Wat betekent het? Wat moet je als lokale omroep doen volgens de wet? Het is niet zomaar iets als je door de rijksoverheid een monopolie krijgt toegewezen. Maar dat is exact wat we hebben: 282 gesanctioneerde monopolies. We hebben nu aangegeven wat we eronder verstaan. Met die tekst zal het Commissariaat voor de Media – op verzoek van de OLON – toetsen of de lokale publieke omroepen doen wat wij over onszelf beloven.

Maar de tijden zijn nog altijd spannend. Kamerleden die de hele sector 'afrekenen' op de 'kwaliteit' van de lokale omroep in hun dorp. Ambtenaren van gemeenten, die denken dat de omroepbijdrage een subsidie is die je kunt korten. Of wethouders, die denken dat een kritische lokale reporter alleen lastig is – in plaats van essentieel voor de democratie. Tja. Dat zijn beelden die helaas te vaak wáár zijn. Wie van onze leden voldoet nu reeds aan dat wat we hebben gedefinieerd als 'lokaal, toereikend media-aanbod'? Dagelijks nieuws? Aansluiten bij de 'natuurlijke habitat' van de inwoners? TV, radio, internet? Evenveel inkomsten uit de markt als van de overheid aan 'bijdrage'?

Precies. Vrijwel niemand. En dat is dus zo goed aan de kanteling, waar onze sector mee bezig is. Waar de twee andere familieleden van de publieke omroep op dit moment door een wat rumoerige periode gaan, houden wij koers. De leden, samen verenigd, besloten de route definitief te bepalen, op naar een sterke toekomst. Daar mogen we trots op zijn. Later zullen er verhalen worden verteld over deze jaren. Dus moeten we er nog keihard aan werken. Maar de doelen zijn vastgesteld, de definities geformuleerd. Het ziet er goed uit. ☺

►► **Martijn Vroom**
voorzitter OLON

Colofon

InterLokaal is een uitgave van OLON

2e jaargang, nummer 6
Oktober 2013

Samenstelling: OLON

Eindredactie: Jeroen te Nuijl

Fotografie: Maud Berger, AVRO

Redactionele medewerking: Jeroen te Nuijl, Vincent Weggemans

Vormgeving: Studio FC Klap

Contact: OLON, Postbus 62, 1200 AB Hilversum

Bezoekadres: Sumatralaan 45, 1217 GP Hilversum
T (035) 820 03 83
info@olon.nl // www.olon.nl

ALV van OLON stemt in met verandervoorstellen

Naar een duurzame toekomst

Zichtbaar tevreden en toch ook opgelucht. Zo viel de gemoedstoestand van Hans Disch en Martijn Vroom, respectievelijk programmamanager sectorverandering en voorzitter van de OLON, na afloop van de algemene ledenvergadering op 21 september nog het best te omschrijven. "De route die we nu hebben uitgestippeld, is echt voor iedereen het beste en leidt naar een duurzame toekomst."

In het Mediacentrum (*what's in a name...*) op het Hilversumse Mediapark gaf de goed bezochte ALV vrijwel unaniem haar fiat aan het veranderprogramma, dat Disch en Vroom zo hartstochtelijk hadden bepleit. Hun boodschap was dan ook glashelder: er bestaat geen plan B ("Dat is een blanco vel"). Het aannemen van de voorstellen met betrekking tot de vorming van regionale mediacentra, de invulling van een lokaal toereikend media-aanbod en uitgangspunten voor de bestuurlijke inrichting was niet minder dan cruciaal.

Disch verwees fijntjes naar het net bekend geworden nieuws dat de NPO (het budget van) de regionale omroep graag inlijft. "Wij willen toch niet dat anderen onze rol gaan bepalen. Maar zelf greep houden en beslissingen nemen, kan alleen met een duidelijke collectieve en innovatieve ambitie." Hij sloot zijn sterke en overtuigende betoog af met de Wet van Darwin: "Wie zich het snelst aan veranderende omstandigheden aanpast, overleeft... En dat zijn wij!"

EXTRA BIJDRAGE

"Mooi, heel erg goed," waren de eerste woorden van Martijn Vroom na het positieve ledenoordeel. "De mensen waren echt goed voorbereid, hebben met elkaar gediscussieerd en wisten waar ze het over hadden. We moeten nu dóór met de ver-

nieuwing van de bestuurlijke structuur van de OLON en ook door met de Nederlandse gemeenten, want wij verwachten ook wat van hén. En dat onze leden zich committeren aan een extra bijdrage aan het veranderprogramma is natuurlijk uniek. Waar in Nederland betalen organisaties zelf mee aan iets wat anderen eigenlijk nodig vinden?"

Disch: "We gaan nu als eerste naar staatssecretaris Sander Dekker en kunnen hem gelukkig melden dat we verder kunnen marcheren op de route van ons visieplan. Per slot van rekening zijn wij dé laag van de publieke omroep die het dichtst bij de burger staat en die het best in staat is de samenleving te helpen bij de controle van democratische processen en het versterken van de sociale cohesie in de regio."

TRANSFORMATIE

Waar de ALV vooraf werd gegaan door klankbordgroepbijeenkomsten, die uiteindelijk ook nog tot enkele wijzigingsvoorstellen leidden, daar had de OLON in het kader van ledeninspraak eerder al enkele regiobijeenkomsten georganiseerd. Onder het motto

Hans Disch: "Zelf greep houden en beslissingen nemen, kan alleen met een duidelijke collectieve en innovatieve ambitie."

'Bent u aangelijnd?' werden in Heerenveen, Cuijk, Ridderkerk en Hoofddorp de leden uit de (wijde) omgeving bijgepraat over het routeboekje van de OLON. De transformatie van lokale eenpitters naar onderlinge samenwerking binnen regionale mediacentra wil de OLON bevorderen door lokale omroepen te stimuleren op kwalitatief hoog niveau hun journalistieke werk te verrichten. Dat gaat nu eenmaal beter als onderling wordt samengewerkt, betoogde Martijn Vroom tijdens de regiobijeenkomsten.

Vroom: "We moeten af van het Calimerocomplex, waarbij we ons als lokale omroep afhankelijk maken van die € 1,30 per huishouden. We moeten ons zelfbewust presenteren, dat mogen we ook: we zijn immers de derde laag van de publieke omroep, met een wettelijk vastgesteld monopolie in onze gemeenten. Daarom hebben we vorig jaar een convenant met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesloten, waarin we hebben afgesproken wat we van elkaar kunnen verwachten. Wij willen lokaal to-

ereikend media-aanbod verzorgen, wat we zullen doen volgens journalistieke waarden en binnen professioneel opererende organisaties, die zowel bestuurlijk als financieel gezond zijn. Met de Mediahub als centrale infrastructuur kunnen we de contributie van alle lokale omroepen én de distributie naar alle pakketaanbieders, zowel lineair

werken om het gewenste niveau te behalen en te behouden."

Disch: "Ook als je hyperlokaal wilt gaan werken, zul je moeten samenwerken om de kwaliteit te kunnen borgen. Dat geldt niet alleen voor de journalistiek, maar ook voor commercie, administratie en techniek. Volgens de distributiewet moeten lokale

"We moeten af van het Calimerocomplex"

als on-demand, collectief regelen. Daarom is samenwerking zo belangrijk."

STAP VOORUIT

Op de terugkerende vraag of het voor individuele lokale omroepen verplicht is om mee te gaan in deze transformatie, was het antwoord simpel. Vroom: "We zijn een vereniging en elk lid mag zijn eigen afweging maken. Maar voor het publieke geld dat we krijgen, moeten we kwaliteit leveren. De eisen die de samenleving en de individuele mediaconsument daaraan stellen, worden strenger, dus we zullen moeten samen-

omroepen hun uitzendingen zelf aanleveren aan alle pakketaanbieders; ga er maar aan staan als lokaal omroepje. Het punt is niet of deze transformatie wel of niet verplicht wordt, het punt is dat je in je eentje eenvoudigweg niet aan al die eisen en veranderende omstandigheden kunt voldoen. Laten we er dan voor kiezen gezamenlijk die stap vooruit te zetten. Alleen dat borgt het voortbestaan van de publieke lokale omroepen in Nederland."

Op de ALV bleken deze woorden dus niet aan dovemansoren gericht. ☺

Heeft de lokale waakhond nog tanden?

De afgelopen jaren is met regelmaat de noodklok geluid over de teloorgang van de lokale en regionale journalistiek. Onderzoeker Quint Kik vindt de situatie weliswaar zorgelijk, maar zeker niet hopeloos. "Lokale omroepen wijden gemiddeld 28 procent van hun berichtgeving aan de lokale politiek. Dat lééft, dat is goed te zien."

Wat is in de regio nog over van de waakhondfunctie van de nieuwsmedia? Zijn er in Nederland zogeheten 'witte plekken', waar geen journalist nog rondloopt? Het Stimuleringsfonds voor de Pers zocht het uit en presenteerde onlangs het rapport *Nieuwsvoorziening in de regio*. Onderzoekers Quint Kik en Lammert Landman zagen zich voor een mammoetklus gesteld: hoe breng je in kaart hoe het in de regio en op lokaal niveau is gesteld met de nieuwsvoorziening?

Vrijwel overal vinden we regionale dagbladen en omroepen, lokale omroepen, huis-aan-huisbladen, nieuwsbladen en lokale nieuwssites, maar dat aanbod verschuift voortdurend. Wat is het saldo van al die inspanningen? Uit eerder onderzoek bleek al dat er online weliswaar meer nieuwsleveranciers bijkomen, maar dat steeds minder nieuws voorhanden is. Dat komt omdat de traditionele partijen voortdurend inkrimpen en nieuwe aanbieders vooral putten uit bestaande bronnen.

ONLINE AANBOD

Een zogeheten 'hyperlocal', die zelf een nieuwssite knutselt en in de lucht houdt,

is niet op voorhand een volwaardige vervanging van een verdwenen dagbladeditie. En daarbij: wat is de kwaliteit van de berichtgeving in de regio en hoe meet je die? Kik en Landman kozen ervoor bij tachtig zorgvuldig geselecteerde gemeenten een week lang al het nieuws te volgen, waarbij ze alleen keken naar het aanbod online.

Een belangrijk deel van het nieuws wordt immers op internet gepubliceerd; gedrukte media en omroepen hebben doorgaans een eigen website waarop ze hun nieuws plaatsen. Bij zeven gemeenten werd ook het nieuws in de dag- en weekbladen en op radio en televisie geanalyseerd, om te zien of dat de bevindingen zou beïnvloeden. De centrale vraag: had de Commissie Brinkman in 2009 gelijk toen ze stelde dat we ons zorgen moesten maken over de nieuwsvoorziening in de regio?

Het antwoord luidt: ja. In de regio dalen de oplages en de advertentie-inkomsten harder dan op landelijk niveau, wat in de afgelopen jaren heeft geleid tot fikse bezuinigingen bij grote concerns als de Telegraaf Media Groep, Wegener en NDC. Het AD, dat verschillende lokale

edities voerde in Utrecht en Zuid-Holland, publiceert op zijn website alleen nog nieuws uit Utrecht, Rotterdam en Den Haag. In een stad als Amersfoort is het online vergeefs zoeken naar lokaal nieuws via AD.nl.

KLUITJESVOETBAL

Het opvallende is dat het gat dat door de terugtrekkende beweging van regionale dagbladen en omroepen ontstaat, niet of nauwelijks wordt opgevuld. Het lijkt op kluitjesvoetbal: in de grote steden doen regionale bladen en omroepen het goed en in hun kielzog ook allerlei lokale nieuwsmedia. Dat is niet onlogisch: hoe meer inwoners, hoe groter de afzetmarkt en dus de advertentie-inkomsten.

Maar in de regio wordt het stokje niet overgenomen als een traditionele uitgever omvalt; lokale media doen het blijkbaar beter als er ook een sterke regionale omroep is. De grens lijkt te liggen bij een inwonertal van 50.000; in die gemeenten zijn de regionale media doorgaans nog intact en actief. Daaronder neemt de nieuwsvoorziening in zowel kwantiteit als kwaliteit snel af. In gemeenten met minder dan 20.000 inwoners is niets meer over van de waakhondfunctie van de lokale media; nieuws over lokaal beleid ontbreekt vrijwel volledig.

Heeft het onderzoek dan uitsluitend slecht nieuws te melden? Beslist niet. Kik: "We troffen in de tachtig gemeenten slechts 54 lokale omroepen aan die nieuws via hun website brengen. Maar in de gemeenten mét lokale omroepen,

scoren die omroepen erg goed met eigen nieuws over lokaal beleid. Lokale omroepen wijden gemiddeld 28 procent van hun berichtgeving aan de lokale politiek. Dat lééft, dat is goed te zien. Het is daarom jammer dat de fiscalisering van de omroepbijdrage er mede toe heeft geleid dat veel gemeenten het geld dat voor de lokale omroep is bestemd voor andere doeleinden gebruiken.”

“Tegelijk kunnen lokale omroepen zich

ook best iets beter verkopen. Hoewel dit niet in het onderzoek is beland, hebben we in 40 gemeenten een *quickscan* gedaan van het gebruik van sociale media. Hieruit bleek dat slecht vijf van de 28 geanalyseerde omroepen in deze gemeenten ‘iets’ doet met sociale media. Dat laten de omroepen echt liggen, want via sociale media kun je goedkoop aandacht vragen voor je eigen producties en programma’s. Kijk maar eens hoe con-

sequent NENS (inmiddels omgedoopt tot BO, red.) dat in Noordwijk doet. Mijn tip: organiseer je eigen uithangbord, laat zien wat je doet. Er zijn nog voldoende mogelijkheden. Op lokaal niveau is de situatie zeker zorgelijk, maar niet hopeloos.” ☺

Het rapport ‘*Nieuwsvoorziening in de regio*’ is te lezen via www.persinnovatie.nl/13240/nl/rapport-nieuwsvoorziening-in-de-regio

“We regelden decormateriaal bij de plaatselijke meubelfabriek”

Groot geworden door klein te beginnen: vele bekende omroepgezichten hebben de eerste schreden van hun loopbaan gezet bij een lokale omroep. Zo ook Anniko van Santen, afkomstig van Lokale Omroep Melick en Herkenbosch, inmiddels opgegaan in de Lokale Omroep Roerstreek.

“Het was eigenlijk een misverstand. Ik zat in Roermond op het Bisschoppelijk College en een meisje op school dacht dat ik naar de School voor Journalistiek wilde. Dat was niet zo, ik wilde hoogstens wel ‘iets’ met communicatie doen. Hoe dan ook, zij maakte bij de lokale omroep in Herkenbosch, destijds een van de eerste lokale tv-omroepen, een jongerenprogramma en vroeg of dat ook iets voor mij zou zijn. Ik zei ja en viel met mijn neus in de boter. Ik kwam terecht in een groep gelijkgestemde jonge honden, die allemaal bloedfanatiek waren en het beste jongerenprogramma van Nederland wilden maken.

We pakten het zo professioneel mogelijk aan: iemand had de hand weten te leggen op een echt draaiboek, afkomstig van Veronica's *Countdown*. Ah, wisten we toen, zo schrijf je dat dus op. Vanaf dat moment werkten we met uitgewerkte draaiboeken, precies zoals het hoorde. We regelden decormateriaal bij de plaatselijke meubelfabrikant en maakten er echt een leuk jongerenmagazine van. Aangezien de rest van de programmering voornamelijk bestond uit verslagen van raadsvergaderingen, vielen onze inspanningen best op. Tijdens ons tweede jaar gingen we in Hilversum op bezoek bij het

echte *Countdown*. Meteen een bandje met hoogtepunten achtergelaten natuurlijk, je weet immers nooit.

OMROEPSTER NODIG

Ook hier had ik mazzel: het was eind jaren tachtig, de commerciële televisie kwam net op en er was behoefte aan nieuwe mensen. Ik werd gebeld: ze hadden nieuwe omroepsters nodig bij RTL Véronique! In wisseldienst met Irene Moors en Manon Thomas mocht ik in Luxemburg programma's van RTL Véronique aankondigen. Zij vlogen vanaf Schiphol, ik was net negentien en ging vanuit Roermond met schoolboeken de trein in naar Luxemburg. Ik vond het leuk, maar had nog niet het idee dat ik echt bij de tv zou gaan werken. Ik combineerde het presentatiewerk met een studie psychologie en dat ging prima. Maar na drie jaar kreeg ik de kans om voor de WNF Rangers Club de hele wereld over te reizen. Dat vond ik zo'n mooie kans dat ik mijn studie heb stopgezet en voor RTL heb gekozen.

VLIEGUREN

Ik had de mazzel dat ik bij een groep getalenteerde jongeren terecht kwam. Een aantal van hen is ook in Hilversum terecht gekomen, zoals Herco van Houdt, die nu

Freek Vonk regisseert. Dat is geen toeval: bij de lokale omroep hebben we fouten mogen maken, hebben we het vak in de praktijk kunnen leren. En je leert er alles: van redactie en regie tot presentatie en montage. Die vlieguren heb je nodig, dan weet je waar je talenten liggen. Dat is altijd mijn advies aan ambitieuze jongeren: wil je bij de tv werken, begin dan bij de lokale omroep. De beste leerschool die er is.”